

4, i per Terrado en diverses ocasions). No obstant un home vell que havia nascut a Gavàs i que vivia a Bissaurri pronunciava sempre *bessaúri* (Terrado, 1991).

DOC. ANT. En el *Libre dels morabatins* de l'any 1385 s'anomena un tal «Johan de *Besauri*, pastor del dit Pere Clusera», habitant de Benasc (Camarena, *Focs y Morabatins*, p. 78). Després hem de passar ja al S. XVI per trobar documentació. a. 1534: «Jo Francisco Erill, senyor de Fadas, habitant del lugar de *Bessaurrei*» (Montoliu, *Est. Rom.* II, 242); 1571: *Visaurri* (*Esp. Sagr.* XLVIII, imprès S. XVIII, 267.10, 268.18); 1595: «*Visaurri*» (*Esp. Sagr.* XLVIII, 267); 1620: «*Besaurri*» (*B. Ass. Exc. C.* XI, 1216).

ETIM. Tenint en compte que en *Creixenturri* i *Canturri* és ben versemblant veure-hi el basc *uri* 'vila', amb *-rr-* intensiva, podem suposar en el cas de *Bissaurri* una etimologia idèntica a la de *Besora* **BES-UR-IA* 'el poble de la cinglera' si bé aquí sense l'article basc -A, i sense la contracció del hiatus en *aj*. Diferència que s'explica per la data de la romanització, molt més antiga a l'Est que a la Vall de Benasc.

És cert que pel poble hi passa un barranc, el barranc del Riberal, i tot allò és país molt trencat, per més que jo no el recordo com un lloc especialment encinglerat. Per a aquest potser seria millor pensar en alguna altra accepció del basc *baso/beso*, com ara 'bosc' o 'malesar'. Vegeu més amunt el que hem dit s. v. *Bas. X. T.*

Btsòs, V. apèndix a *Badalona Bessa, Bessarons*, *Besses*, V. *Bessó Bessida*, V. *Beseit*

BESSÓ, BESSONA, BESSONS

Freqüentíssims com a NPP, apareixen també en toponímia, sobretot la menor. En donaré només una selecció, tot remetent als que ja en dono en *DECat* I, 779b56 ss., i al que hi explico sobre el mot apel·latiu. Com hi queda demostrat el mot tenia *-ç-* etimològica (< *BICJ*-).

I així (*z = ç*), apareix en documents dels més antics: «mansus de *Bezons*» a. 1210, prop de St. Cugat del V. (*Cart. St. Cu.* III, 409 amb el qual Rubió Lois, índex de *Cat. Car.* II, hi identifica un *Bastons* d'un doc. ant. de c. l'a. 1000: erroni, v. aquest article). Un *Bezó* que apareix en un doc. de templers de 1184, potser és afí de l'Arnau de *Besons*, també en documents de templers en el Penedès (relatiu a Pontons i Vilademàger) a. 1197 (MiretS., *TemplH.*, 117, 267n). Com a NP tenim ja el plural llatinitzat *Bessoni*, en el Capbreu d'Argelers de 1292 (*Cerca* 1959, 56) junt amb el singular *Bessó*.

És clar que primer es degué aplicar com a sobrenom a persones que havien nascut en part doble: d'aquí molts *Mas del Bessó* (entre molts: sengles a Eus, Valls i Coves de Vinromà); a Mall. *Son* o *Can Bessó* (a Llubí i a Binissalem, XLI, 2.10, i XL, Masc. 19C9; *Becó* és error en el 18A7). I així també s'escau que, tot sol, quedí com a nom de pda.: *El Bessó* o *a Bessó* a Mon-

tixelvo (xxx, 162.16).

Aplicat a llocs, es parteix de la idea de dos accidents veïns i semblants. *Puig-beçons* apareix com afrontació d'uns indrets entre l'Ebre i Vall-de-roures, en dos docs. de 1346; i com a veí de Bien i de la Caixa de Vall-de-roures (*BABL*, 346 i 366). Ja a. 1153: l'afrontació del terme de Miravet, donat als Templers, va «de *Tivissa* versus *Mirabet* et vadit ad *Podios Beçons* usque ad terminem de Tortosa» (*CoDoACA* IV, 20.13). Altres cops passa a dir-se en singular *Prat-Bessó* te. Osseja (vora la Vanera, XXIII), que a Targasona canvien en *Prat de Bessó* (xxii): dit així perquè el camí el travessa pel mig, fent-ne dos. Ben segur també és un de afegit en *Roc del Bessó* te. Gósol (xxviii, 90.13). Molts *Corral (del) Bessó* al País Val., tindran el mateix metaplasme.

Tot això ho retrobem en la forma femenina. *La Bessona* NP femení (Alfàs); *Caseta la bessona* (Vall d'Uixó xxix, 192.6); però *Fossa de la Bessona* te. Noves (xxxvii, 192.10) és suspecte de venir de la *Fossa Bessona* (una fossa doble). A Ontinyent *Barranc de la Bessona* (xxxii) bé podria ser d'un mossàrab *Valle Bessona* (> *Val de B.*): en tot cas aquest metaplasme és típica de tals NLL; i importa poc decidir si és, o no, així, en cada cas concret; car potser no ho és en el del Barranc i Corral del *Bessó* a Moixent, no massa lluny d'allí (xxxii, 88.25).

Un dels més notables, perquè és ben estrany és el nom *Bessó-la-Mel* te. Carlet (xx, 179.18); vaig posar-hi l'acotació (m'hi donaven peu els llocs? no puc verificar-ho) que potser tenia *b* arabitzant d'un mossàrabisme *Poço-de-la-mel*. No toca al lingüista investigar gaire la toponímia menuda, però té el deure de cridar l'atenció cap a explicacions, avui invisibles, de noms singulars. Donem als ingenus microtoponomistes el plaer de desmentir (o...).

El cognom rar *Bessulí* (anotat a España, xviii, 23, 21) potser ve d'una família dita *Bessolins*, dissimilació del diminutiu *Bessonins*.

Potser ve també d'una amplificació comparable el nom molt antic d'un lloc que havia existit prop del castell d'Eramprunyà (te. Gavà); amb *ç* (grafiada adés *zz*, adés *c*), i amb un article que el revela com un antic apel·latiu plural: «Erampruniano, in locum que dicunt *ipso Bezzarones*»; i allí mateix: «Erampruniano, in locum que dicunt *ad ipso Becarones*» aa. 986 i 980 (*Cart. St. Cugat* I, 151, 114). Justament aquest ús apel·latiu revela que serien dos accidents; probablement roccasses de les que veiem avui serrat avall de l'escarpat castell; i ens desenganya de la temptació de relacionar-ho amb NLL de l'Espanya romana (*Besaro*, -ara), o dels derivats del llatí *bes*, *bessis* 'dau octogonal'. I em sembla que tenim un altre cas d'aquest derivat, en un doc. de mal llegir (en lletres un poc borroses) a. 1154, del *Cart. d'Elna*, aquí tornat NP —sembla Bernardus *Bescaron*, tot i que a la col·le. Moreau (Lxviii, 2) hom ha vacil·lat en la lectura de les dues lletres que subratillo (-ss- o -sc-, -r- o -n-).

Com explico en el *DECat* (I, 781b55 ss.), al costat del pre-romà *BIÇONES* hi degué haver una forma més